

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **K. M. J. A.**, zast. Mgr. Bc. Filipem Schmidtem, LL.M., advokátem, se sídlem Helénská 1799/4, Praha 2, proti žalované: **Policie ČR, Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy**, se sídlem Křížíkova 12, Praha 8, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 1. 12. 2015, č. j. 1 A 89/2015 - 26,

t a k t o :

- I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 1. 12. 2015, č. j. 1 A 89/2015 - 26, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II. Odměna a náhrada hotových výdajů zástupci žalobce Mgr. Bc. Filipu Schmidtovi, LL.M., advokátovi, se sídlem Helénská 1799/4, Praha 2, **se stanoví** ve výši 8. 228 Kč a bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku. Náklady právního zastoupení žalobce nese stát.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Předcházející řízení a obsah kasační stížnosti

[1] Dne 4. 9. 2015 byl žalobce spolu s dalšími čtyřmi osobami kontrolován v osobním vozidle tov. zn. VW Passat. Hlídka Policie ČR pojala podezření, že se na území České republiky zdržují nelegálně. Žalobce nebyl schopen prokázat svoji totožnost, a proto byl téhož dne ve 12:15 hod. zajištěn podle § 27 odst. 1 písm. d) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, a převezen na policejní služebnu. Zde bylo zjištěno, že žalobce není držitelem žádného víza či oprávnění k pobytu na území České republiky. Žalobce k věci uvedl, že vycestoval z Iráku letecky do Turecka, odkud jej převaděči převezli lodí do Řecka. Následně pokračoval autobusem do Makedonie, Srbska a Maďarska. V Budapešti se společně s dalšími třemi osobami domluvili s rumunským řidičem, že je odveze do Německa, přičemž mu za to každá z přepravovaných osob zaplatila 700 euro. V den zajištění žalobce vydal žalovaný rozhodnutí (č. j. KRPA-359994-18/ČJ-2015-000022) o správním vyhoštění a zároveň rozhodnutí o zajištění

(č. j. KRPA-359994-11/ČJ-2015-000022) na 30 dnů za účelem vyhoštění. Jelikož nebylo správní vyhoštění v této době realizováno, rozhodl žalovaný rozhodnutím ze dne 29. 10. 2015 č. j. KRPA-359994-38/ČJ-2015-000022 (dále též „napadené rozhodnutí“), podle § 124 odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), o prodloužení doby zajištění o dalších 30 dnů.

[2] Proti napadenému rozhodnutí žalovaného o prodloužení zajištění podal žalobce dne 13. 11. 2015 žalobu, v níž namítal, že žalovaný porušil § 124 odst. 1 zákona o pobytu cizinců, neboť nebylo zkoumáno, zda je možné jeho vyhoštění do Iráku. I kdyby toto bylo možné, tak mu v případě jeho návratu do země původu hrozí mučení, neboť v Iráku v současné době probíhá ozbrojený konflikt. Žalobce proto navrhoval, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

[3] Žalovaný se k žalobě vyjádřil v podání ze dne 19. 11. 2015, v němž vyslovil přesvědčení, že postupoval plně v souladu se zákonem o pobytu cizinců. Vysvětlil, že vycestování do Iráku je možné, avšak je nutné zohlednit specifika cesty v podobě mezipřistání v Turecku, z čehož vyplývá nutnost zajistit souhlas Zastupitelského úřadu Turecka. Napadené rozhodnutí je podle žalovaného nutné posuzovat i ve vztahu k rozhodnutí o zajištění cizince za účelem správního vyhoštění, které se zabývá tím, zda byly splněny podmínky § 124 zákona o pobytu cizinců. V napadeném rozhodnutí se zabýval otázkou, zda existují důvody pro prodloužení doby trvání zajištění a zda lze očekávat vyhoštění cizince. K obavám žalobce o svůj život v případě jeho návratu do země původu žalovaný odkázal na stanovisko Ministerstva vnitra, z něhož vyplývá, že vycestování do Iráku je možné. Vyslovil přesvědčení, že pokud žalobce utekl ze země původu z důvodu ohrožení života, měl v první bezpečné zemi, kam vstoupil, projevit své pohnutky podáním žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Žalobce takto mohl postupovat v řadě zemí, jimiž procházel, avšak nikde tak neučinil. Žalovaný proto navrhoval, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

[4] Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 1. 12. 2015, č. j. 1 A 89/2015 – 26, žalobu jako nedůvodnou zamítl. V odůvodnění soud uvedl, že zajištění cizince je zásahem do jeho osobní svobody, a proto může být provedeno pouze v souladu se zákony, Ústavou, Listinou základních práv a svobod a v neposlední řadě Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod (č. 209/1992 Sb.), jíž je Česká republika vázána. Správní orgány jsou povinny při rozhodování o prodloužení doby zajištění podle § 124 odst. 3 zákona o pobytu cizinců svědomitě a důkladně posuzovat skutečnosti, které by prodloužení zajištění odůvodňovaly a zároveň musí být tyto skutečnosti doloženy ve správním spise (podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 11. 2011, č. j. 1 As 119/2011 - 39). Žalovaný objektivně vynaložil dostatečné úsilí k realizaci správního vyhoštění žalobce, nastala však překážka na straně Zastupitelského úřadu Turecka v Praze, jehož součinnost byla k provedení vyhoštění nezbytná. Z tohoto postupu nelze dovodit svévoli žalovaného a ani závěr, že spolupráce se zastupitelským úřadem nepovede k žádnému výsledku. Napadené rozhodnutí z hlediska jeho odůvodnění vyhovuje požadavkům vysloveným v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 10. 2011, č. j. 1 As 93/2011 - 79. Žalovaný při rozhodování o prodloužení zajištění žalobce zvažoval, zda by namísto zajištění nepřicházelo v úvahu uložení zvláštních opatření za účelem vycestování dle § 123b zákona o pobytu cizinců. S ohledem na odůvodněné obavy z pokračování v neoprávněném pobytu na území České republiky či Evropské unie a při zohlednění žalobcových osobních poměrů však bylo namístě rozhodnout o prodloužení zajištění.

[5] Městský soud dále podotkl, že § 179 odst. 1 a 2 zákona o pobytu cizinců není podstatný z hlediska náležitě zjištěného skutkového stavu v řízení o zajištění či jeho prodloužení, nýbrž spadá do řízení o správním vyhoštění, kterému časově předchází. Podle § 120a zákona o pobytu cizinců je v rámci rozhodování o správním vyhoštění podle § 119 a § 120 téhož zákona policie povinna vyžádat závazné stanovisko ministerstva vnitra o tom, zda je vycestování cizince možné.

pokračování

Toto závazné stanovisko je úkonem předběžné povahy, který náleží mezi obligatorní podkladové materiály pro rozhodnutí o správním vyhoštění. Je tedy na ministerstvu, aby posoudilo, kterou zemi lze považovat za bezpečnou a kterou nikoli. Proto městský soud nepřijal jako důvodné žalobní námítky, ve kterých fakticky žalobce po žalovaném vyžaduje přehodnocení závazného stanoviska jiného správního orgánu. Námítka nezákonného zbavení svobody je rovněž nedůvodná, neboť v posuzované věci neexistuje reálný předpoklad, že žalobce nemůže být do země původu skutečně přemístěn, a to s ohledem na pravomocné rozhodnutí o správním vyhoštění ze dne 4. 9. 2015.

[6] Proti tomuto rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 1. 12. 2015, č. j. 1 A 89/2015 - 26, podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost ze dne 21. 12. 2015, z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). V doplnění kasační stížnosti ze dne 22. 2. 2016 uvedl, že byl zajištěn za účelem vyhoštění vzdor tomu, že ze všech zjištění vyplynulo, že se do Iráku vrátit nechce, že utekl ze země původu z důvodu probíhajících bojů mezi ISIS a provládními skupinami v oblasti Diyala a že se obává rovněž cíleného pronásledování ze strany šíitských milic. Připustil, že proti rozhodnutí o zajištění nepodal žalobu, neboť neměl dostatečný přístup k právní pomoci. Žalobu podal v zastoupení Organizace pro pomoc uprchlíkům proti prvému rozhodnutí o prodloužení zajištění ze dne 29. 9. 2015. O této žalobě rozhodl Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 11. 11. 2015, č. j. 1 A 82/2015 – 20, tak, že ji zamítl, avšak tento rozsudek byl zrušen k jeho kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem, a to rozsudkem ze dne 20. 1. 2016, č. j. 1 Azs 275/2015 – 27, věc tak byla vrácena městskému soudu k dalšímu řízení. Stěžovatel proto odkázal na důvody jím uváděné v předcházejícím řízení (sp. zn. 1 Azs 275/2015), neboť jsou prakticky totožné s důvody směřujícími proti dalšímu prodloužení zajištění stěžovatele. Namítl tudíž, že napadený rozsudek je nepřezkoumatelný a nezákonný, neboť zde není reálný podklad pro jeho vyhoštění zpět do Iráku. Apeloval na to, že jeho vyhoštění není možné s ohledem na § 179 zákona o pobytu cizinců ve spojení s čl. 33 Úmluvy o právním postavení uprchlíků. Jeho zajištění je tak v rozporu se zákonem a čl. 5 odst. 1 písm. f) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. V Iráku mu hrozí pronásledování a nebezpečí vážné újmy. Správní orgán tyto skutečnosti dostatečně nezhodnotil.

[7] Další námítka směřuje proti nesprávnému posouzení právní otázky soudem. Možnost vyhoštění i jeho realizace je bezprostředně spojena se zákonností zbavení osobní svobody stěžovatele dle § 124 zákona o pobytu cizinců. Pokud není vyhoštění realizovatelné, pak stojí zajištění v rozporu s čl. 5 odst. 1 písm. f) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod i čl. 15 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (dále jen „návrátová směrnice“). Oba předpisy pro zákonnost zajištění předpokládají, že probíhá řízení o správním vyhoštění a toto je realizovatelné, přičemž k této otázce se obdobně vyjádřila i judikatura. Městský soud však dospěl k závěru, že povinnost zabývat se případnými překážkami vyhoštění je podstatou řízení o správním vyhoštění, které časově předchází samotnému zajištění cizince. Přehodnocovat závazné stanovisko ministerstva k vycestování stěžovatele nebylo úkolem žalovaného ani městského soudu. Soud tak rozhodl v rozporu s judikaturou správních soudů. Byly zde překážky jeho vyhoštění, spočívající zejména v povinnosti jej nevyhostit dle čl. 33 Úmluvy o právním postavení uprchlíků, a proto jeho zajištění ani prodloužení doby zajištění nebyly v souladu se zákonem, resp. s čl. 5 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Stěžovatel dále odkázal na recentní rozsudek kasačního soudu ze dne 18. 11. 2015, č. j. 5 Azs 236/2015 - 34, zabývající se skutkově obdobnou věcí (stěžovatel byl rovněž z Iráku).

[8] Žalovaný si sice vyžádal závazné stanovisko ministerstva, avšak konkrétní úvahy a zdůvodnění se do správního rozhodnutí nepromítly. Závazné stanovisko je zcela obecné, nijak nehodnotící nebezpečí vážné újmy v intencích, které naznačil Nejvyšší správní soud v citovaném

rozsudku č. j. 5 Azs 236/2015 - 34. Je pravdou, že stěžovatel nepožádal v sedmidenní lhůtě o mezinárodní ochranu. Nicméně podání žádosti o mezinárodní ochranu není nutnou podmínkou k tomu, aby správní orgán měl povinnost zohlednit realizovatelnost vyhoštění a s tím spojené zajištění ve vztahu k čl. 33 Úmluvy o právním postavení uprchlíků. Uprchlíkem se osoba stává, pokud opustí zemi původu a má odůvodněný strach z pronásledování z taxativně vyjmenovaných důvodů, nikoli až přiznáním tohoto statusu hostujícím státem. Rozhodnutí vydané v řízení o azylu je toliko deklaratorním aktem. Stěžovatel nebyl s to pochopit (z důvodu dezorientace a absence právní pomoci), že pokud nepožádá o mezinárodní ochranu, bude vyhoštěn. Soud při přezkumu napadeného správního rozhodnutí nic z výše uvedeného nezhodnotil. Vycházel toliko z vyjádření žalovaného, že se snaží stěžovatele vyhostit a jaké k tomu učinil kroky. Takový závěr soudu se však míjí s podstatou žalobních námitek. Proto je napadený rozsudek nepřezkoumatelný a alternativně nezákonný pro nesprávné posouzení právní otázky.

[9] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

II. Posouzení kasační stížnosti

[10] Stěžovatel je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek Městského soudu v Praze vzešel (ustanovení § 102 s. ř. s.), kasační stížnost je včasná (ustanovení § 106 odst. 2 s. ř. s.) a přípustná, neboť nejsou naplněny důvody podle ustanovení § 104 s. ř. s. způsobující její nepřijetí.

[11] Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněného důvodu. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti nad rámec námitek uplatněných stěžovatelem.

[12] Z obsahu kasační stížnosti vyplývá, že ji stěžovatel podal z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené „nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.“ Nesprávné posouzení právní otázky v předcházejícím řízení spočívá v tom, že na správně zjištěný skutkový stav byl krajským soudem aplikován nesprávný právní názor. Podle písm. b) téhož ustanovení lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené „vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.“ Podle písm. d) téhož ustanovení lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené „nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.“

[13] Po přezkoumání kasační stížnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[14] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkami nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku. Nepřezkoumatelnost je natolik závažnou vadou rozhodnutí krajského soudu, že se jí Nejvyšší správní soud musí zabývat i tehdy, pokud by ji stěžovatel nenamítal, tedy z úřední povinnosti (srov. § 109 odst. 4 s. ř. s.). Má-li rozhodnutí soudu projít testem přezkoumatelnosti, je třeba, aby se ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. jednalo o rozhodnutí srozumitelné, s uvedením dostatku důvodů podporujících výrok rozhodnutí.

pokračování

Nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů je dána především tehdy, opřel-li soud rozhodovací důvody o skutečnosti v řízení nezjišťované, případně zjištěné v rozporu se zákonem (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 – 75), nebo pokud zcela opomenul vypořádat některou z námitek uplatněných v žalobě (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 6. 2007, č. j. 3 As 4/2007 – 58, rozsudek ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 – 73, či rozsudek ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 27/2004 – 74). Za nepřezkoumatelná pro nesrozumitelnost lze považovat zejména ta rozhodnutí, která postrádají základní zákonné náležitosti; z nichž nelze seznat, o jaké věci bylo rozhodováno či jak bylo rozhodnuto; která zkoumají správní úkon z jiných než žalobních důvodů (pokud by se nejednalo o případ zákonem předpokládaného přezkumu mimo rámec žalobních námitek); jejichž výrok je v rozporu s odůvodněním; která neobsahují vůbec právní závěry vyplývající z rozhodných skutkových okolností nebo jejichž důvody nejsou ve vztahu k výroku jednoznačné (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 – 130).

[15] V případě napadeného rozsudku se městský soud nedopustil výše uvedené nesrozumitelnosti v podobě vnitřní rozpornosti výroku, nerozlišení výroku a odůvodnění, nezjistitelnosti jeho adresátů či nevhodné formulace, protože napadené rozhodnutí jasně a přehledně obsahuje všechny zákonem předepsané náležitosti. Ostatně samotný stěžovatel jeho obsahu porozuměl, přičemž s jeho závěry polemizuje v obsáhlé kasační stížnosti. Nelze tudíž hovořit o tom, že by rozsudek městského soudu byl nesrozumitelný. Skutečnost, že stěžovatel se závěry soudu nesouhlasí, nepředstavuje důvod pro zrušení napadeného rozsudku pro jeho údajnou nesrozumitelnost.

[16] Pokud jde o nepřezkoumatelnost rozhodnutí městského soudu pro nedostatek důvodů, pod tento termín spadají rovněž nedostatky důvodů skutkových. Bude se typicky jednat o případy, kdy soud opřel rozhodovací důvody o skutečnosti v řízení nezjišťované, případně zjištěné v rozporu se zákonem, anebo kdy není zřejmé, zda vůbec nějaké důkazy v řízení byly provedeny.

[17] Ani v tomto směru nezjistil Nejvyšší správní soud žádné pochybení městského soudu, neboť ten uvedl, z jakého důvodu považuje napadené rozhodnutí za zákonné. Městský soud v Praze se v odůvodnění tohoto rozhodnutí tedy řádně vyjádřil k zákonnosti napadeného rozhodnutí žalovaného a správně zjistil skutkový stav věci. Městský soud pouze vyjádřil svůj právní názor ohledně (ne)důvodnosti žaloby; z faktu, že nepřisvědčil argumentaci stěžovatele a že dospěl k závěrům, se kterými nesouhlasí, nelze dovozovat nepřezkoumatelnost rozsudku.

[18] Dále se Nejvyšší správní soud zabýval námitkou nesprávného posouzení výše uvedené právní otázky. Městský soud svůj přezkum napadeného rozhodnutí postavil na premise, že řízení o správním vyhoštění podle § 119 a 120 zákona o pobytu cizinců je zcela odlišeno od řízení o zajištění za účelem vyhoštění podle § 124, § 124b nebo § 129 zákona o pobytu cizinců, resp. od řízení o prodloužení zajištění podle § 124 odst. 3 téhož zákona. Tedy, že posouzení závazného stanoviska ministerstva o (ne)možnosti cizince vycestovat zpět do země původu je možné pouze v řízení o správním vyhoštění, resp. v rámci soudního přezkumu rozhodnutí o vyhoštění. Tento závěr však není správný.

[19] Podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců je policie oprávněna zajistit cizince staršího 15 let, jemuž bylo doručeno oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění anebo o jehož správním vyhoštění již bylo pravomocně rozhodnuto nebo mu byl uložen jiným členským státem Evropské unie zákaz vstupu platný pro území členských států Evropské unie a nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, pokud je nebezpečí, že by cizinec mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění.

[20] Podle § 179 odst. 1 zákona o pobytu cizinců „*vycestování cizince není možné v případě důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.*”

[21] Podle § 179 odst. 2 zákona o pobytu cizinců se za vážnou újmu podle tohoto zákona považuje

„a) uložení nebo vykonání trestu smrti,

b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání,

c) vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo

d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.“

[22] Podle čl. 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků „*žádný smluvní stát nevyhostí jakýmkoli způsobem nebo nevrátí uprchlíka na hranice země, ve kterých by jeho život či osobní svoboda byly ohroženy na základě jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité společenské vrstvě či politického přesvědčení.*“ Podle odst. 2 téhož ustanovení „*vyhody tohoto ustanovení však nemohou být požadovány uprchlíkem, který z vážných důvodů může být považován za nebezpečného v zemi, ve které se nachází, nebo který poté, co byl usvědčen konečným rozsudkem ze zvláště těžkého trestného činu, představuje nebezpečí pro společnost této země.*“

[23] Podle čl. 15 odst. 1 návratové směrnice „*nemohou-li být v konkrétním případě účinně uplatněna jiná dostatečně účinná, avšak mírnější donucovací opatření, mohou členské státy zajistit pouze státního příslušníka třetí země, o jehož navrácení probíhá řízení, za účelem přípravy návratu nebo výkonu vyhoštění, zejména v případě, že*

a) hrozí nebezpečí skrytí se nebo

b) dotčený státní příslušník třetí země se vyhýbá přípravě návratu či uskutečňování vyhoštění nebo je jinak ztěžuje.“

[24] Jakékoli zajištění musí trvat co nejkratší dobu, a pouze dokud jsou s náležitou pečlivostí činěny úkony směřující k vyhoštění (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2015, č. j. 5 Azs 236/2015 - 34).

[25] Otázkou, jaké podmínky musí být splněny, aby správní orgán mohl rozhodnout o zajištění cizince, se zabýval rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010 - 150. Podle tohoto usnesení rozšířeného senátu má „*správní orgán [...] povinnost zabývat se v řízení o zajištění cizince podle § 124, § 124b nebo § 129 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, možnými překážkami správního vyhoštění, vycestování nebo předání tohoto cizince podle mezinárodní smlouvy v případech, kdy jsou mu tyto překážky v době rozhodování o zajištění cizince známy nebo v řízení vyšly najevo. V takové situaci je povinen možné překážky před rozhodnutím o zajištění cizince předběžně posoudit a učinit si úsudek o tom, zda je správní vyhoštění, vycestování nebo předání cizince alespoň potenciálně možné. [...] O zajištění cizince nelze rozhodnout, pokud zákonný účel omezení osobní svobody cizince nebude pravděpodobně možné uskutečnit. Správní orgán je naopak povinen v takovém případě cizince neprodleně propustit na svobodu.*“

pokračování

[26] Rovněž v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2015, č. j. 5 Azs 236/2015 - 34, pátý senát uvedl, že „[...] se žalovaný v rozhodnutí o zajištění stěžovatele v zásadě nijak možnými překážkami správního vyhoštění stěžovatele do země jeho původu, tj. do Iráku, podrobněji nezabýval a omezil se jen na zcela obecné konstatování na straně 5 napadeného rozhodnutí, že je mu z běžné praxe známo, že v případě stěžovatele existuje reálný předpoklad realizace výkonu jeho vyhoštění z území členských států Evropské unie, a to ve stanovené době trvání zajištění, neboť v tomto případě neexistuje konkrétní překážka, který by bránila vyhoštění stěžovatele. Výše naznačené okruhy otázek žalovaný blíže neposuzoval, zejména se nijak nevypořádal s výpovědí stěžovatele, že do Iráku se z důvodu válečného stavu nemůže vrátit (viz strana 3 rozhodnutí žalovaného), v napadeném rozhodnutí zcela pomíjí údaje uvedené stěžovatelem, že bydlel v Mosulu, který byl napaden a obsazen tzv. Islámským státem, při bojích byl stěžovatel zraněn a spolu s rodinou odešli do Bagdádu (srov. úřední záznam o podání vysvětlení ze dne 24. 9. 2015). Nejvyšší správní soud v této souvislosti konstatuje, že již v době vydání rozhodnutí žalovaného bylo obecně známou skutečností, že na značné části Irácké republiky dochází k intenzivním bojům v konfliktu s tzv. Islámským státem. Jde tedy o skutečnosti, ke kterým byl žalovaný při rozhodování o zajištění stěžovatele povinen přihlídnout a přezkoumatelným způsobem je konkrétně, byť předběžně, vyhodnotit, jak uvedeno ve výše citovaném usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu.“

[27] Nejvyšší správní soud konstatuje, že městský soud vycházel při přezkumu napadeného rozhodnutí z nesprávného předpokladu, že v řízení o (již v pořadí druhém prodloužení doby) zajištění není nutné posuzovat podmínky pro realizaci správního vyhoštění, přičemž tyto podmínky nepovažoval relevantními pro náležitě zjištěný skutkový stav. Je tomu však opačně, jak již ostatně konstatoval Nejvyšší správní soud v rozsudku, který se týkal prvního prodloužení stěžovatelova zajištění, tj. v rozsudku ze dne 20. 1. 2016, č. j. 1 Azs 275/2015 - 27. Stěžovatel v žalobě jasně vymezuje, proč není možné ho vyhostit a městský soud se těmito relevantním žalobním námitkám měl věnovat a vypořádat se s nimi v rozsudku, nikoli stroze konstatovat, že přezkum takovýchto námitek spadá výhradně do řízení o správním vyhoštění. Odůvodnění rozsudku neobsahuje úvahy o nedůvodnosti těchto žalobních námitek, a proto je napadený rozsudek nezákonný pro nesprávné posouzení právní otázky ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[28] Nadto soud podotýká, že již v době vydání rozhodnutí žalovaného bylo obecně známou skutečností, že na značné části Irácké republiky dochází k intenzivním bojům v konfliktu s tzv. Islámským státem. Jde tedy o skutečnosti, ke kterým byl žalovaný při rozhodování o zajištění za účelem vyhoštění stěžovatele (v komparaci se stručným závazným stanoviskem ministerstva) povinen přihlídnout a přezkoumatelným způsobem je konkrétně, byť předběžně, vyhodnotit, jak uvedeno ve výše citovaném usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2015, č. j. 5 Azs 236/2015 - 34). Kasační soud v této souvislosti poukazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 1. 2015, č. j. 8 Azs 110/2014 - 53, ve kterém bylo judikováno, že „soud musí mít možnost ověřit obsah, relevanci a věrohodnost informací o zemi původu, na nichž je založeno závazné stanovisko k posouzení podmínek § 179 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, vydané v rámci řízení o uložení správního vyhoštění. Tyto informace proto musí být součástí správního spisu.“ V opačném případě by se otevřel prostor pro svévolné rozhodování a libovůli správního orgánu. V nyní posuzované věci správní orgán vycházel z obsahu rozhodnutí o správním vyhoštění a závazného stanoviska ministerstva, která však odkazuje na podkladové informace z různých zdrojů (mj. z úřední činnosti nebo databanky ČTK). Tyto podklady však nejsou součástí spisového materiálu, resp. není zřejmé, ze které úřední činnosti správního orgánu pocházejí. K tomu Nejvyšší správní soud opětovně odkazuje na zmíněný rozsudek č. j. 8 Azs 110/2014 - 53, ve kterém bylo konstatováno, že „dovolával-li se (i přes výše uvedené) žalovaný skutečnosti, které jsou mu známy z úřední činnosti, bylo jeho povinností uvést, o které konkrétní skutečnosti se jedná a ze které jeho konkrétní úřední činnosti či postupu jsou mu tyto skutečnosti známy (blíže viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 4. 2011, č. j. 1 As 33/2011 - 58, č. 2312/2011 Sb. NSS, bod [20] a násl.). Právě informace o tom, ze které konkrétní úřední činnosti či postupu

správní orgán zná takové skutečnosti, resp. odkud se o nich dozvěděl, umožní účastníkovi řízení zpochybnit jejich obsah a navrhnout důkazy k prokázání svých odlišných tvrzení (viz tamtéž). Takové údaje o zdrojích, z nichž ministerstvo čerpalo informace o zemi původu stěžovatele, ale závazné stanovisko neobsahovalo.“

[29] Nejvyšší správní soud tedy i v nyní projednávané věci uzavírá, že shledal námitku nezákonnosti napadeného rozsudku pro nesprávné posouzení právní otázky jako relevantní, a proto rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Městský soud v novém rozsudku zohlední právní argumentaci obsaženou v žalobě ohledně nemožnosti realizování správního vyhoštění, přičemž případně doplní dokazování, postaví najisto, zda žalovaný skutečně a dostatečně vzal v potaz překážky výkonu správního vyhoštění a přezkoumá rovněž obsah závazného stanoviska, jak to již ostatně učinil ve věci sp. zn. 1 A 82/2015, v níž po zrušení předchozího rozsudku ze dne 11. 11. 2015, č. j. 1 A 82/2015 – 20, opakovaně již zmiňovaným rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 1. 2016, č. j. 1 Azs 275/2015 – 27, a po vrácení věci městskému soudu k dalšímu řízení, následným rozsudkem ze dne 15. 2. 2016, č. j. 1 A 82/2015 – 44, zrušil přezkoumávané rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

III.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[30] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů kasační stížnost podle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. shledal jako důvodnou a zrušil rozsudek městského soudu. Výše uvedeným názorem Nejvyššího správního soudu je městský soud vázán podle § 110 odst. 4 s. ř. s.

[31] Nejvyšší správní soud žalobci ustanovil zástupcem advokáta Mgr. et Bc. Filipa Schmidta, LL.M., advokáta se sídlem Helénská 1799/4, Praha 2, (§ 35 odst. 8 s. ř. s.); náklady zastoupení v tomto případě hradí stát. Náklady zastoupení spočívají v odměně za 2 úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, doplnění kasační stížnosti), celkem v částce 6.200 Kč (§ 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. b), d) vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů) a z náhrady hotových výdajů, celkem 600 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky), celkem tedy 6.800 Kč. Ustanovený právní zástupce je plátcem DPH, a proto se částka zvyšuje o příslušnou daňovou sazbu. Přiznaná odměna bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. března 2016

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu